

ИҚТИСОДИЁТ ТАРМОҚЛАРИ ВА МАМЛАКАТИМИЗ ХУДУДЛАРИНИНГ ЭКСПОРТ ИМКОНИАТЛАРИНИ ОШИРИШ — ЭНГ МУҲИМ ВА ДОЛЗАРЪ ВАЗИФА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев раислигида 27 июнь куни Тошкент шаҳрида видеоселектор йиғилиши бўлиб ўтди.

Унда 2017 йил биринчи ярим йиллигида экспорт дастурининг ижроси, маҳаллий маҳсулотларни янги хорижий бозорларга сотиш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг экспорт фаолиятини янада қўллаб-қувватлаш, қишлоқ хўжалиги ва саноат маҳсулотларини экспортга йўналтириш бўйича кўрилаётган чора-тадбирлар натижадорлиги кўриб чиқилди.

Йиғилишда Бош вазир ва унинг ўринбосарлари, Президентнинг давлат маслаҳатчилари, тегишли вазирлик ва идоралар, хўжалик бирлашмалари раҳбарлари иштирок этди. Шунингдек, видеоконференция алоқаси орқали Тошкент ва Нукус шаҳарлари, вилоятлар марказларида ташкил этилган студияларда Қорақалпоғистон Республикаси раҳбарияти, маҳаллий ҳокимликлар, вазирлик ва идораларнинг ҳудудий тузилмалари, корхоналар раҳбарлари,

экспортчи тадбиркор ва фермерлар қатнашди.

Давлатимиз раҳбари бугунги кунда Ўзбекистон иқтисодиётининг барқарор ва юқори суръатда ўсиш тенденциясини сақлаб қолиш ва мустаҳкамлашнинг энг муҳим омилларидан бири — иқтисодиёт тармоқлари ва мамлакатимиз ҳудудларининг экспорт салоҳиятини изчил ошириш, ишлаб чиқарилган маҳсулотларнинг ташқи бозордаги рақобатбардошлигини кучайтириш эканини алоҳида таъкидлади. Бу борда мамлакатимизда экспортчи корхоналар ва тадбиркорлик субъектларининг экспорт фаолиятини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш юзасидан амалга оширилаётган ишлар, қонун ҳужжатлари билан уларга берилган имтиёзлар ва яратилаётган шароитлар ҳақида алоҳида тўхталди.

(Давоми 3-бетда.)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Қарори

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ ЙИГИРМА ОЛТИ ЙИЛЛИК БАЙРАМИГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ ВА УНИ ЎТКАЗИШ ТЎҒРИСИДА

1 сентябрь — Мустақиллик куни мамлакатимиз истиқлолга эришган, жаҳон харитасида янги, мустақил ва суверен давлат — Ўзбекистон Республикаси пайдо бўлган, халқимизнинг асрий орзу-интилишлари рўёбга чиққан буюқ тарихий сана бўлиб, эл-юртимиз томонидан энг улуғ, энг азиз байрам сифатида доимо катта шоду хуррамлик билан нишонланиб келади.

Буюқ ва бебаҳо неъмат — мустақилликнинг миллий тараққиётимиз, бугунги ва келгуси авлодлар тақдирини, келажаги учун бекиёс аҳамияти йиллар ўтиши билан тобора ортиб бормоқда. Ўзбекистоннинг давлат мустақиллиги халқимизнинг миллий манфаатларини, тинч ва осуда ҳаётини таъминлаш, мамлакатимизнинг халқаро миқёсдаги обрў-этиборини юксалтиришнинг мустаҳкам пойдевори бўлиб келмоқда.

Ватанимиз тарихида мутлақо янги саҳифа очган Ўзбекистон мустақиллигининг 26 йиллигини муносиб кутиб олиш, истиқлол даврида эришаётган ютуқларимизни яна бир бор сарҳисоб қилиб, эл-юртимизни янги марралар сари руҳлантириш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг йиғирма олти йиллик байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича республика комиссиясининг таркиби иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Республика комиссияси бир ҳафта муддатда "Фидойинг бўлгаймиз сени, Ўзбекистон!" деган бош ғояни ўзида мужассам этган ташкилий-амалий, маънавий-маърифий тадбирлар ҳамда тарғибот-ташвиқот ишлари дастурини ишлаб чиқсин.

(Давоми 2-бетда.)

САМИМИЙ ҚУТЛОВ

Ўзбекистон Республикаси Президенти
Шавкат Мирзиёев
Жаноби Олийларига
Президент Жаноби Олийлари!

Америка халқи номидан Мелания ва мен Сизга ва Ўзбекистон халқига Рамазон ҳайити муносабати билан самимий табриқларимизни йўллаймиз.

Муқаддас Рамазон ойида Америка Қўшма Штатларидаги мусулмонлар бутун дунё мусулмонлари қатори имон-этиқод ва хайр-эхсон амалларига алоҳида эътибор қаратдилар. Америка Қўшма Штатларида мусулмонлар қўшилларга ва жамиятнинг турли табақалари вакилларига ёрдам бериш ҳамда қўллаб-қувватлашдек эзгу аъёнани давом эттирган ҳолда, байрамни оила аъзолари ва дўстлар даврасида нишонладилар.

Мазкур байрамни нишонлар эканмиз, раҳм-шафқат, меҳр-оқибат ва эзгу ният каби фазилатлар аҳамиятини янада теран англаймиз. Шу муносабат билан Америка Қўшма Штатлари Ўзбекистон билан ана шу қадриятларни эъозлашга қаратилган умумий мажбуриятимизни яна бир бор таъкидлайди.

Сиз ва Ўзбекистон халқини яна бир бор байрам билан табриқлайман! Рамазон ҳайити муборак бўлсин!

Хурмат билан,

Дональд Ж.ТРАМП,
Америка Қўшма Штатлари
Президенти

МАТБУОТ ВА ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ХОДИМЛАРИГА

Қадрли дўстлар!

Аввало, сиз, азизларни — юртимиздаги барча журналистлар, газета ва журналлар, теле-радиоканаллар, нашриёт ва матбаа корхоналари фидойиларини, муҳтарам фахрийларни Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари куни билан чин қалбимдан самимий муборакбод этиб, сизларга ўзимнинг чуқур ҳурмат-эҳтиромим, эзгу тилақларимни изхор этишга рухсат бергайсиз.

Кундалик ҳаётимизнинг ажралмас қисми бўлган оммавий ахборот воситалари ҳақида сўз юритганда, биз, аввало, доимо янгилик излаб, янгиликка интилиб, ҳаётнинг қайноқ нуқталарига кириб борадиган, ҳолислик ва ҳаққонийлик, Ватан ва халқ манфаатларини биринчи ўринга қўядиган олижаноб ва масъули-

ятли касб эгаларини тасаввур қиламиз.

Хурматли юртдошлар!

Бутун мамлакатимиз қатори Ўзбекистон оммавий ахборот воситалари ҳам мустақиллик йилларида катта ривожланиш йўлини босиб ўтганини барчамиз яхши биламиз ва бундай ютуқлар билан ҳақли равишда фахрланамиз.

Ҳозирги кунда республикаимизда 1500 дан зиёд оммавий ахборот воситаси фаолият кўрсатмоқда. Биргина Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси таркибидаги телеканалларнинг бир сутка давомидаги умумий эфир вақти 616 соатни ташкил этмоқда. Ҳолбуки, мустақилликдан олдин бу рақам бор-йўғи 48 соатга тенг эди, холос.

(Давоми 3-бетда.)

27-iyun — Matbuot va ommaviy axborot vositalari xodimlari kuni

Халқ ишончи ва масъулият

Давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёев раҳнамолигида ҳаётимизнинг барча жабҳаларида амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар оммавий ахборот воситалари ходимларидан янада фаол,

ҳозиржавоб, ташаббускор бўлишни, мамлакатимизда кечаётган янгиликни жараёнларини чуқур таҳлил асосида ёритишни талаб этмоқда.

(Давоми 4-бетда.)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
Қарори

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ ЙИГИРМА ОЛТИ ЙИЛЛИК БАЙРАМИГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ ВА УНИ ЎТКАЗИШ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Мазкур дастур 2017—2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси ҳамда "Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йили" Давлат дастурининг маъно-мазмунидан келиб чиққан ҳолда тайёрлансин.

Бу борада қуйидаги йўналишларга алоҳида эътибор қаратилсин:

"Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз" деган тамойилга асосан мамлакатимизни модернизация қилиш, демократик ислохотларни чуқурлаштириш, парламент ва сиёсий партияларнинг ролини, давлат бошқаруви тизимининг сифати ва самарасини янада ошириш, фуқаролик жамияти институтлари ҳамда оммавий ахборот воситалари ролини кучайтириш орқали давлат ва жамият қурилишини такомиллаштиришга қаратилган кенг қўламли ишларни атрофлича ёритиш;

"Халқ давлат идораларига эмас, балки давлат идоралари халқимизга хизмат қилиши керак" деган тамойил асосида жойларда давлат ва нодавлат ташкилотлари томонидан халқ билан очик ва самарали мулоқот олиб бориш тизими йўлга қўйилгани, бунинг натижасида фуқароларнинг ҳисса мувожаат ва муаммолари қонуний ҳал этилаётганига алоҳида эътибор қаратиш;

қонун устуворлигини таъминлаш, суд-ҳуқуқ тизимини янада ислоҳ этиш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ишончли ҳимоя қилиш кафолатларини мустаҳкамлаш, ички ишлар тизими ва прокуратура органларида амалга оширилаётган туб ислохотларни асосий мавзулардан бири сифатида акс эттириш;

иқтисодий янада ривожлантириш ва либераллаштириш, унинг рақобатдошлигини ошириш, қишлоқ ҳўжалигини модернизация қилиш ва жа-

дал ривожлантириш, иқтисодий давлат иш-тирокини камайтириш, хусусий мулк ҳуқуқини ҳимоя қилиш ва унинг устувор мавқеини янада кучайтириш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ривожини рағбатлантириш, ҳудудлар, туман ва шаҳарларни ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан комплекс ва мутаносиб тараққий эттириш, инвестициявий муҳитни яхшилаш, эркин иқтисодий зоналар ташкил этиш бўйича белгиланган вазифалар кенг оросини ёритишга кенг ўрин ва аҳамият бериш;

"Халқ бой бўлса, давлат ҳам бой ва қудратли бўлади" деган ғоя асосида аҳоли, айниқса, ёшларни тадбиркорликка кенг жалб этиш, оилавий бизнес ва касаначилик, томорқа ҳўжалигини ривожлантириш учун янги имконият ва преференциялар яратиб бериш, банклар томонидан имтиёзли кредитлар ажратиш, тегишли ташкилотлар орқали зарур ресурслар етказиб бериш тизими йўлга қўйилганини аниқ мисоллар билан кўрсатиш;

ижтимоий соҳада аҳоли бандлигини таъминлаш, унинг реал даромадларини изчил ошириб бориш, ижтимоий ҳимоя ва соғлиқни сақлаш тизимини такомиллаштириш, хотин-қизларнинг ижтимоий-сиёсий фаоллигини ошириш, таълим-тарбия, илм-фан, маданият, санъат ва адабиёт, спорт соҳаларини ривожлантириш, ёшларга оид давлат сиёсатини самарали олиб боришга қаратилган ишларга алоҳида ургу бериш;

шаҳар ва қишлоқларимиз қиёфаси тобора очилиб бораётгани, аҳоли учун намунавий лойиҳалар асосида арзон ўй-жойлар ва инфратузилма тармоқларини барпо этиш, кекса авлод вакиллари, ёш оилаларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, электр энергияси, тоза ичимлик суви ва табиий газ таъминотини яхшилашга қаратилган ишларни атрофлича ёритиш;

"Маънавият — энг таъсирчан ва қудратли

қуролимиз" деган тамойилга мувофиқ аҳолининг маданий савиясини юксалтириш, ёшлар ўртасида китобхонлик, жумладан, электрон китобхонликни ривожлантириш, ижодкор зиёлиларнинг меҳнатини муносиб рағбатлантириш ва уларнинг ютуқларини тарғиб этиш борасидаги ишларни кенг акс эттириш;

қўлга киритган барча ютуқларимизнинг асосий омили ва мезони сифатида биринчи навбатда халқимизнинг фидокорона меҳнати, одамларимиз, авваламбор, ёшларимизнинг дунёқароши, сиёсий онги ва тафаккури ўзгариб, фуқаролик фаоллиги тобора кучайиб бораётганини ҳаётий далил ва мисоллар орқали талқин этиш;

хавфсизлик, миллатлараро тотувлик ва диний бағрикенгликни таъминлаш, чуқур ўйланган, ўзаро манфаатли ва амалий руҳдаги ташқи сиёсат юритиш орқали давлатимиз мустақиллиги ва суверенитетини мустаҳкамлаш, **қўшиларимиз билан рақобат қилиш эмас, балки ҳамкорлик қилиш, минтақамиздаги муаммоларни биргаликда ҳал этиш** тамойилига асосан амалга оширилаётган кенг қўламли ишларнинг мазмун-моҳиятини очиб бериш;

мамлакатимизда ҳукм сураётган тинчлик-оқошталлик, чегараларимиз дахлсизлигини асраш, Куролли Кучларимизнинг жанговар салоҳиятини кучайтириш, жаҳон миқёсида рақобат, қарама-қаршилик тобора бешафқат тус олаётган, радикализм, терроризм, экстремизм, "оммавий маданият" каби таҳдидлар кучайиб бораётган таҳликали замонда доимо оғоҳ ва хушёр бўлиб яшаш, сафарбарлигимизни янада ошириш — бугун ҳаётнинг ўзи талаб қилаётган энг муҳим ва долзарб вазифамиз эканини кенг жамоатчиликка етказиш.

3. Республика комиссияси томонидан Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрида Мустақиллик байрамига бағишлаб

аҳолининг кенг қатламлари ўртасида маърифий учрашувлар, очик мулоқот ва суҳбатлар, адабий-бадиий кечалар, маданий тадбирлар ўтказиш мақсадида таниқли олимлар, ижодкор зиёлилар ва санъаткорлардан иборат маънавий-маърифий тарғибот гуруҳлари ташкил этилсин ҳамда уларнинг аниқ режа асосида фаолият олиб бориши таъминлансин.

4. Республика комиссияси ўз йиғилишларида белгиланган чора-тадбирлар марказда ва жойларда қандай амалга оширилаётгани юзасидан ҳар бир ҳудуд, вазирлик ва идора раҳбарларининг ҳисоботларини мунтазам равишда эшитиб борсин.

5. Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрида ўтказиладиган байрам дастурларини тайёрлашга оммавий томошалар бўйича юксак маҳорат ва тажрибага эга бўлган сценарист ва режиссёрлар, ёзувчи ва шоирлар, композитор ва балетмейстерлар, сахна расомлари, истеъодли ёш ижрочилар, фольклор санъати вакилларидан иборат ижодий гуруҳлар кенг жалб этилсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги Ўзбекистон Ёзувчилар ва Ўзбекистон Бастакорлар уюшмалари билан биргаликда юртимиз истиқлолини тараннум этишга қаратилган энг яхши қўшиқ ва мусиқа асарлари учун "Ягонасан, муқаддас Ватан!" республика танловининг якуний босқичини ўтказсин.

Танлов ғолиблари ва совриндорлари Мустақиллик байрами арафасида эълон қилинсин.

7. Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги "Қамолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати ва Ўзбекистон Бастакорлар уюшмаси билан биргаликда ёш ижрочилар ўртасида Ўзбекистон Республикаси Президенти-

нинг ёш истеъодлар учун "Ниҳол" мукофотига номзодларнинг республика саралаш босқичини ҳамда ғолиблар ижросидаги концерт дастурини август ойининг биринчи ярмида юқори даражада ташкил этсин.

8. Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги, Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси, Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси, Ўзбекистон Бадиий академияси, "Тасвирий ойна" уюшмаси ва бошқа тегишли ташкилотлар билан биргаликда "Энг улуг, энг азиз", "Сени куйлаймиз, замондош!", "Ранглар жилосида — она диёр", "Ватан учун яшайлик!" каби анъанавий кўрик-танловларни юқори даражада ўтказишни таъминласин.

9. Белгилаб қўйилсинки, ўтказиладиган байрам тадбирлари:

Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларда маҳаллий бюджетлар ҳамда ҳомийлик хайриялари ҳисобидан;

Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджети ва Тошкент шаҳар маҳаллий бюджети маблағлари ҳисобидан тенг улушларда қопланади.

10. Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги, Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, "Жаҳон" ахборот агентлиги ва бошқа оммавий ахборот воситаларига Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг йигирма олти йиллик байрамга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича амалга оширилаётган ишларни атрофлича ёритиб бориш тавсия этилсин.

11. Мазкур қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири А.Арипов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

Ш.МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2017 йил 27 июнь

2017-yil 28-iyun, № 51 (9012)

ИҚТИСОДИЁТ ТАРМОҚЛАРИ ВА МАМЛАКАТИМИЗ ХУДУДЛАРИНИНГ ЭКСПОРТ ИМКОНИАТЛАРИНИ ОШИРИШ — ЭНГ МУҲИМ ВА ДОЛЗАРБ ВАЗИФА

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Президентимиз Шавкат Мирзиёев экспорт соҳасидаги ишлар аҳолини атрофлича таҳлил қилди.

«Ўзбекизоқовқатхолдинг» холдинг компанияси бошқаруви раиси О.Рустамов, «Ўзагроэксспорт» акциядорлик жамияти бош директори Ж.Холмухамедов эгаллаб турган лавозимига нолойқлиги кўрсатиб ўтилди.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирини ўринбосари У.Розуқулов, ташқи савдо вазирини Э.Фаниевга мавжуд камчиликлари кўрсатиб ўтилди ва уларни бартараф этиш бўйича аниқ топшириқлар берилди.

Давлатимиз раҳбари «Ўзқурилишматериаллари» компанияси, «Ўзбекенгилсаноат» акциядорлик жамияти, «Ўзбекчармпойабзали» уюшмаси раҳбарларида масъулият, талабчанлик ва ташаббускорлик етишмаётгани, бунинг оқибатида маҳсулот ва хизматлар экспорти ҳажмини ошириш борасида камчиликларга йўл қўйилаётганини қаттиқ танқид қилди.

Мазкур тармоқлар раҳбарларига «хайфсан» эълон қилиниб, уларнинг зиммасига маҳсулотлар экспорти соҳасидаги мавжуд камчиликларни зудлик билан бартараф этиш ва экспорт ҳажмини изчил ошириш юзасидан сезиларли ўзгаришларни таъминлаш бўйича аниқ вазифалар юкланди.

Шунингдек, етиштирилган мева-сабзавот маҳсулотларини экспорт қилишни ташкил этиш масаласида сусткашликка йўл қўйган Тошкент, Жиззах ва Андижон вилоятлари, шунингдек, қатор туманлар ҳокимликлари раҳбарлари жиддий оғохлантирилди.

Мамлакатимиз ишлаб чиқарувчиларининг аъънавий ташқи бозорлардаги ўрнини мустаҳкамлаш ва кенгайтириш, янги ташқи бозорларни ўзлаштириш бўйича тизимли ишларни таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси комплекслари, тармоқлар ва ҳудудлар раҳбарларига ҳар бир тармоқ ва ҳудуд бўйича экспорт стратегиясини ишлаб чиқиш вазифаси топширилди.

Йиғилишда ташқи бозорларда самарали фаолият юритиш учун замонавий инфратузилмани яратиш, корхона ва ташкилотлар томонидан хорижий мамлакатларда ташкил этилган савдо уйлари ва логистика марказлари ишини янада фаоллаштириш, давлатимиз элчихоналарининг савдо-иқтисодий ҳамкорлик бўйича ишларини такомиллаштириш масалалари муҳокама қилиниб, тегишли вазифалар белгилаб олинди.

Йиғилишда Вазирлар Маҳкамаси комплекслари, вазирлик ва идоралар, компания ва уюшмалар, ҳокимликлар раҳбарларининг ҳисоботлари, таклифлари эшитилди ва муҳокама қилинди, мамлакатимизнинг экспорт салоҳиятини янада ошириш, экспорт географияси ва номенклатурасини кенгайтириш бўйича аниқ топшириқлар берилди.

ЎЗА

МАТБУОТ ВА ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ХОДИМЛАРИГА

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Эътиборга молик жиҳати шундаки, оммавий ахборот воситаларининг таркиби ҳам тубдан ўзгариб бормоқда. Буни юртимиздаги барча телеканалларнинг қарийб 53 фоизи, радиоканалларнинг эса 85 фоизи нодавлат оммавий ахборот воситалари экани ҳам тасдиқлайди. Яқин кунларда иш бошлайдиган, кечаю кундуз узлуксиз фаолият олиб борадиган «O'zbekiston — 24» телеканали миллий ахборот маконида ўз муносиб ўрнини ва ўз томошабинларини топади, деб ишонамиз.

Бу ҳақда сўз юритганда, энг тезкор ахборот воситаси — Интернет ҳаётимизга тобора чуқур кириб бораётганини алоҳида қайд этиш лозим. Ҳозирги вақтда глобал тармоқда Uz доменли веб-сайтлар, ахборот порталлари сони 400 дан ошиб кетгани, уларнинг аксарияти хорижий тилларда фаолият кўрсатаётгани, ушбу йўналишда янги ижодий авлод — Интернет журналистлари шаклланиб бораётгани эътиборга сазовордир.

Албатта, бундай натижаларга эришишда оммавий ахборот воситаларини ривожлантириш масаласи давлатимиз ва жамиятимизнинг доимий диққат марказида бўлиб келаётгани ҳал қилувчи роль ўйнамоқда. Ана шундай эътибор туфайли ўтган даврда журналистларимиз учун фаолият майдонини кенгайтириш, уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлаш мақсадида кўп ишлар қилинди. Жумладан, матбуот ва оммавий ахборот воситаларини либераллаштириш ва ривожлантириш, сўз эркинлигини таъминлашга қаратилган, демократик талаб ва стандартларга тўла жавоб берадиган 10 га яқин қонун ҳужжати қабул қилиниб, бу борада мустаҳкам ҳуқуқий база яратилди.

Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси, Миллий матбуот маркази, Электрон оммавий ахборот воситалари миллий ассоциацияси, Мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди каби ташкилотлар муваффақиятли фаолият кўрсатмоқда. Кейинги пайтда уларнинг қаторига Халқаро пресс-клуб ҳам қўшилди.

Сиз, азизларга яхши маълум, бугунги кунда мамлакатимизда китоб маҳсулотларини нашр қилиш ва тарқатиш тизими самарадорлигини ошириш, китобхонлик маданиятини юксалтириш масаласига катта аҳамият берилмоқда. Бундай муҳим вазифани амалга ошириш учун юртимизда 118 та нашриёт, 1 минг 760 та матбаа корхонаси, минглаб ижодий ва техник хо-

димлар фаолият олиб бормоқда. Уларнинг саъй-ҳаракатлари билан ҳар йили 7 тилда 60 миллион нусхадан ортиқ китоб чоп этилмоқда.

Албатта, бу ҳақда кўп гапириш мумкин. Лекин ана шу миқдор кўрсаткичларини сифат кўрсаткичларига айлантириш, шу асосда оммавий ахборот воситаларининг ҳақиқий тўртинчи ҳокимият бўлиб майдонга чиқишига эришиш, миллий медиа майдонимизда фикрлар ва қарашлар ранг-баранглигини таъминлаш бугунги кунда долзарб вазифа бўлиб қолаётганини барчамиз яхши тушунамиз.

Бу борада 2017—2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегиясида энг муҳим устувор йўналишлар белгилаб берилганини сизларга яхши маълум, албатта.

Халқ билан мулоқот, одамларнинг орзу-интилишлари, дарду ташвишлари билан яшаш давлат сиёсати даражасига кўтарилаётган бугунги кунда ҳар бир оммавий ахборот воситаси чинакам мулоқот майдончасига, эркин фикр минбарига айланган тақдирдагина биз ўз олдимизга қўйган мақсадларга эриша оламиз.

Айниқса, ҳаётимиздаги мавжуд муаммоларни, жойларда ташкил этилган Президентнинг Халқ қабулхоналари ва Виртуал қабулхонада аҳоли томонидан кўтарилаётган ўтқир ва долзарб масалаларни, уларнинг сабаб ва омилларини очиб бериш, жамиятимизда танқид ва ўзини ўзи танқид руҳини кучайтириш, афсуски, оммавий ахборот воситалари фаолиятида ҳали тўла ўз ифодасини топгани йўқ.

Бугун замон шиддат билан ўзгармоқда. Ҳаёт барчамиздан дадил ҳаракатларни, фаол ташаббусларни, ҳамма соҳада ҳаққоний ва одил муносабатни талаб этмоқда. Кўпни кўрган, сабр-тоқатли, меҳнаткаш ва олижаноб халқимиз амалга оширилаётган ана шундай муҳим ўзгаришларнинг натижасини кутмоқда.

Эл-юртимизнинг эзгу орзу-истакларини рўёбга чиқариш, бу йўлда гов бўлиб турган турли тўсиқларни, бюрократизм, лоқайдлик, таъмағирлик, коррупция каби салбий иллатларни дадиллик билан кўтариб чиқиб, уларга қарши муросасиз жамоатчилик фикрини шакллантиришни ўз касби, ўз ҳаётининг маъно-мазмунини деб биладиган журналистларни мен ҳақиқий журналист деб ҳисоблайман.

Албатта, барчамиз яхши тушунамиз, бунинг учун оммавий ахборот воситалари вакилларидан нафақат профессионал билим ва малака, ҳаётий тажриба, ўз сўзи учун масъулият ҳисси, аниқ вақтда юксак гражданлик позицияси, маънавий жасорат ҳам талаб этилади.

Бундай мақсадга эришиш учун оммавий ахборот воситаларига қонунчилик нуқтаи назаридан, моддий-техник, ўқув-услубий таъминот нуқтаи назаридан янада кенг имкониятлар яратиб беришимиз керак.

Замонавий миллий журналистика мактабини яратиш кўп жиҳатдан, аввало, юксак маънавий-интеллектуал салоҳиятга эга бўлган, бугунги кун талабларига жавоб берадиган малакали кадрларни тарбиялаш билан чамбарчас боғлиқдир. Бу муҳим вазифани амалга ошириш учун биз аввало тегишли олий ўқув юртларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, таълим стандартлари ва ўқув дастурларини такомиллаштириш, профессор-ўқитувчиларнинг савияси ва малакасини ошириш, соҳага ахборот-коммуникация технологияларини кенг жорий этиш, давлат ташкилотлари ва фуқаролик институтлари, экспертлар ҳамжамияти, хорижий ва халқаро ижодий ташкилотлар билан ҳамкорликни янада кучайтиришимиз зарур.

Бугун Ўзбекистон барча соҳаларда тараққиётнинг янги босқичига қадам қўймоқда. Олдимизда турган, бир-биридан муҳим ва долзарб вазифаларни ҳал этишда, юртимизда тинчлик-осойишталик, ўзаро ҳамжиҳатлик муҳитини янада мустаҳкамлаш, халқимизнинг бунёдкорлик салоҳиятини, унинг ўз кучига, эртанги кунга бўлган ишончини ошириш, ҳаётимизда қонун ва адолат устуворлигини таъминлаш, давлат идоралари фаолияти устидан жамоатчилик назоратини амалга ошириш, бир сўз билан айтганда, халқ манфаатининг чинакам ҳимоячиси бўлишда оммавий ахборот воситалари бундан буён ҳам фаол ҳаракат олиб борадилар, деб ишонаман.

Мен сиз, муҳтарам матбуот аҳлининг ҳаётимизни янада эркин, обод ва фаровон этиш учун доимо фидойилик кўрсатиб яшагинизни яхши биламан ва сизларни шу йўлда ўзимнинг энг яқин ҳамкорларим ва ёрдамчиларим деб ҳисоблайман. Сизларнинг машаққатли ва масъулиятли меҳнатингиз ўз муносиб баҳосини топиши, янада самарали бўлиши учун биз давлатимиз ва жамиятимизнинг барча куч ва имкониятларини албатта сафарбар этамиз.

Азиз ва муҳтарам дўстлар!

Барчангизни бугунги касб байрамингиз билан яна бир бор самимий қутлаб, сизларга сўхат-саломатлик, олижаноб фаолиятингизда омад ва ютуқлар, хонадонларингизга файзу барака тилайман.

Доимо соғ-омон бўлинг, азизлар!

Шавкат МИРЗИЁЕВ,
Ўзбекистон Республикаси
Президенти

Халқ ишончи ва масъулият

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Ўзбек Миллий академик драма театрида 27 июнь — Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари кун муносабати билан ташкил этилган тантанали тадбирда ана шу жиҳатларга алоҳида эътибор қаратилди.

Тадбирга Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати аъзолари,

культети декани А.Матёкубов ва бошқалар иштирокдорлигида дастлабки кунларидан бошлаб Биринчи Президентимиз Ислоҳ Каримов раҳнамолигида мамлакатимизда миллий медиа соҳасини рағбатланиш, унинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, матбуотни чинакам эркин фикр минбарига айлантириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилганини таъкидлади.

гиёси давлат ва жамиятнинг ҳар томонлама ва жадал ривожланиши учун кенг шароитлар яратиш, мамлакатимизни модернизациялашнинг янги истиқболларини белгилаб берди.

Мазкур ҳужжатда белгиланган вазифалар асосида жамиятда оммавий ахборот воситаларининг ролини кучайтириш, журналистлар фаолиятини ҳимоя қилиш, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиқлигини таъминлаш, жисмоний ва юридик шахсларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари ҳамда қонуний манфаатларига оид ахборотни тақдим қилишнинг замонавий шакллари жорий этилмоқда.

Медиа соҳага кўрсатилаётган эътибор натижасида барча турдаги оммавий ахборот воситаларида тайёрланаётган материаллардаги ўзига хос ижодий, таъкидий-тахлилий ёндашув, медиа маҳсулотлар сифатини тобора яхшилашга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Матбуот ва оммавий ахборот воситаларига замонавий технологияларни жорий этиш, соҳа ходимларини қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантириш, уларнинг касб салоҳиятини юксалтириш, халқимизни тезкор, ҳолис ва ҳаққоний ахборотлар билан таъминлаш юзасидан тизимли ишлар амалга оширилмоқда. Вазирлик ва идоралар, жамоат ташкилотларининг матбуот хизматлари билан оммавий ахборот воситалари ўртасидаги ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш бўйича кенг қамровли лойиҳалар ҳаётга жорий этилмоқда.

Президентимизнинг 2017 йил 12 январдаги

«Китоб маҳсулотларини чоп этиш ва тарқатиш тизимини ривожлантириш, китоб муталааси ва китобхонлик маданиятини ошириш ҳамда тарғибот қилиш бўйича комиссия тузиш тўғрисида»ги фармойиши нашриётлар фаолиятини давр руҳига мос йўлга қўйиш, ноширлик ишининг янада ривожланиши, ёшларда китобхонлик маданиятини юксалтиришда

— Бугун ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ ғайрат, қатъият, шижоат, ижодий изланиш билан меҳнат қиладиган вақт, — дейди «Тошкент» телеканали муҳаррири, «Йилнинг энг фаол журналисти» танлови ғолиби Улуғбек Раҳмонкулов. — Мамлакатимизда оммавий ахборот воситалари ходимларини ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаш, меҳнатини эъзозлаш доимий эътиборда. Билдирилган юксак ишончга муносиб бўлиш, зиммамиздаги масъулиятни теран англаш,

Қонунчилик палатаси депутатлари, вазирлик ва идоралар, жамоат ташкилотлари вакиллари, фахрий журналистлар, ноширлар, матбаачилар, олий ўқув юртарининг журналистика факультетлари профессор-ўқитувчилари ва талабалари тақдир этилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентини Шавкат Мирзиёевнинг матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимларига байрам табригини Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Х.Султонов ўқиб эшиттирди.

Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси раиси С.Ҳакимов, Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт давлат қўмитаси раиси Р.Қурбонов, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети халқроқ журналистика фа-

Президентимиз Шавкат Мирзиёев томонидан халқ билан самимий ва очиқ мулоқот ўрнатилди, одамларни ўйлантираётган масалаларга ўз вақтида ечим топиш, жамият ҳаётининг барча жабҳаларида кечаётган ислохотларни сифат ва мазмун жиҳатдан янги босқичга кўтариш, юртдошларимизнинг тинч ва осойишта, тўқин ва фаровон ҳаёт даражасини янги мазмун билан бойитиш, ёшлар маънавиятини юксалтириш борасида олиб борилаётган эзгу ишлар матбуот ходимлари зиммасига ҳам янги-янги вазифаларни қўймоқда.

Президентимиз ташаббуси билан ишлаб чиқилган 2017—2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар страте-

муҳим аҳамият касб этмоқда.

Тадбирда Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси ва бошқа ташкилотлар билан ҳамкорликда ташкил этилган «Йилнинг энг фаол журналисти» ижодий танлови ғолибларига диплом ва совғалар топширилди. Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт давлат қўмитаси томонидан таъсис этилган «Энг фаол спорт журналисти» республика танлови ғолиб ва совриндорлари ҳам тақдирланди.

Йиғилишда сўзга чиққанлар матбуотимиз ривожини йўлида кўрсатилаётган эътибор, матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимларининг меҳнатини рағбатлантириш борасидаги гамхўрлиги учун Президентимизга миннатдорлик билдирди.

Ватан, халқимиз манфаатлари йўлида садоқат билан хизмат қилишни асосий бурчимиз, деб биламиз.

Тадбирда Ўзбек Миллий академик драма театрининг «Мирзо Улуғбек» спектакли намойиш этилди.

***

Шу кун пойтахтимиздаги Гафур Фулом номидаги маданият ва истироҳат боғида оммавий ахборот воситалари ходимлари ва уларнинг фарзандлари учун сайил бўлиб ўтди. Ижодий кечалар, китоб савдоси, спорт мусобақалари ташкил қилинди, мусиқий дастурлар намойиш этилди. Барча аттракционлар кичкинтойларга бепул хизмат кўрсатди.

Н.УСМОНОВА,
ЎЗА муҳбири

Ёлқин ШАМСИДИНОВ
(ЎЗА) олган суратлар.

Офицерлар хизматга шай

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги академиясида Олий академик курсларнинг тингловчилари ва академия битирувчиларига навбатдаги диплом топшириш маросими бўлиб ўтди.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати ва Қонунчилик палатаси, давлат ва жамоат ташкилотлари вакиллари ҳамда оммавий ахборот воситалари ходимлари иштирок этди.

Ўзбекистон Республикаси ички ишлар вазири А.Азизов, Ички ишлар вазирлиги академияси бошлиғи Б.Матлюбов ва бошқалар юртимиз тинчлиги ва осойишталигини таъминлаш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш, жиноятчиликнинг олдини олиш ва унга қарши курашиш мазкур олий даргоҳда етишиб чиқаётган ҳар бир офицернинг масъулиятли бурчи эканини таъкидлади. Давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёевнинг 2017 йил 10 апрелдаги «Ички ишлар органларининг фаолияти самарадорлигини тубдан ошириш,

жамоат тартибни, фуқаролар ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ишончли ҳимоя қилишни таъминлашда

уларнинг масъулиятини кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармонида ички ишлар органлари ходимларини тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг маънавиятини ошириш тизимини тубдан қайта кўриб чиқиш ҳамда янада такомиллаштириш бўйича аниқ вазифалар белгиланган.

Н.НАСРИЕВ,
ЎЗА муҳбири

Оқил ФУЛОМОВ (ЎЗА)
олган сурат.

2017-yil 28-iyun, № 51 (9012)

Юртимизда илмий салоҳиятни ошириш, илм-фан ҳодимларини ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаш ва уларга қўлай шарт-шароитлар яратиш, умуман, олимлик мартабасини чин маънода юксалтириш борасидаги ислоҳотлар ўз самарасини бераёттир. Айниқса, Президентимизнинг 2017 йил 17 февралдаги “Фанлар академияси фаолияти, илмий-тадқиқот ишларини ташкил этиш, бошқариш ва молиялаштиришни янада тақомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори мамлакатимиз иқтисодийётининг инновацион ривожланишида академик фаннинг аҳамияти, илм-фаннинг ўрни нечоғлиқ муҳим эканини белгилаб берди. Шунингдек, ушбу қарор илмий-тадқиқот фаолиятини янги bosқичга кўтаришга, мавжуд интеллектуал салоҳиятни яқинлаштириш, излашлардаги самарасиз мавзулар ҳамда такрорланишларга барҳам бериш учун ҳам хизмат қилади.

Илм кишиси учун энг муҳим манба, аввало, илмий адабиётлар ҳисобланади. Тадқиқотчи улар ёрдамида ўзига-ча олиб борилган илмий тадқиқотлар ва уларнинг амалиётга татбиқи билан боғлиқ масалаларни чуқур ўрганади. Янги гоғларга илҳом олади. Шу кунгача тадқиқотчи-олимларимиз жаҳоннинг энг янги илмий адабиётларидан катта қийинчилик билан баҳраманд бўларди. Айни кунларда бу борадаги муаммолар ҳам ўз ечимини топти. Олимларимиз, ёш тадқиқотчилар ва илм ихлосмандлари шу йилдан бошлаб бутун дунёда амалга оширилаётган илмий ишлар ҳақида қимматли ахборот, маълумотлар билан тезкор танишиш имкониятига эга бўлди. Ўзбекистон Миллий кутубхонасида “Илмий тадқиқотлар самарадорлигини ошириш учун дунёнинг замонавий илмий ресурсларига обуна бўлиш” мавзусида ўтказилган илмий-амалий семинарда бу ҳақда хабар қилинди. Тадбир доирасида Фан ва технологиялар агентлиги ва Clarivate analytics компанияси ўртасида имзоланган шартномага кўра Фан ва технологиялар агентлиги ҳамда Фанлар академияси халқаро нуфузли илмий журналлар ва илмий таҳлилий маълумотлар базаси — Web of science тизимига миллий обуна бўлиши йўлга қўйилди.

— Бу каби ишлар Вазирилар Маҳкамасининг 2017 йил 12 июнда эълон қилинган давлат илмий-техника дастурлари доирасида олиб борилаётган илмий тадқиқотларнинг савияси-

ни ва рақобатбардошлигини ошириш, тадқиқотчиларни замонавий илмий-техника адабиёти ва маълумотлари билан ўз вақтида таъминлашга қаратилган фармойиши доирасида олиб борилмоқда, — дейди агентлик матбуот хизмати ходими Шамшод Эргашев. — Мамлакатимиз ҳудудида ягона хизмат кўрсатувчи Clarivate analytics компанияси билан ўтказилган музокаралар натижасига кўра Web of science тизимига бир йиллик обуна нархи 500 минг АҚШ долларини ташкил этди. Мазкур маблағ Фан ва технологиялар бўйича давлат комиссияси қошидаги Илмий-техник фаолиятни қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамғармаси ҳисобидан қопланади.

Clarivate analytics — таълим ва бизнес соҳасини ривожлантиришга хизмат қиладиган илмий-таҳлилий ахборотлар, информацион ечимлар ҳамда маълумотлар базаси билан таъминловчи пешқадам компаниялардан бўлиб, унинг асосий маҳсулоти халқаро нуфузли илмий журналлар ва илмий таҳлилий маълумотлар жамланган Web of science тизими ҳисобланади. Мазкур тизим илмий ахборот соҳасида бутун дунё навигация систе-

масида тан олинган бўлиб, олимларга ўз фани бўйича жаҳоннинг илмий ҳамжамияти томонидан талаб этилган ишларнинг энг сифатлисини танаблаб олиш имконини беради. Шунингдек, у дунёнинг илмий ютуқлари навигатори ҳисобланади, давлат илмий-техника дастурлари доирасида илмий-тадқиқот ишларини ривожлантириш стратегиясини самарали ишлаб чиқишда муҳим аҳамият касб этади. Тизим базасида жаҳоннинг 12500 тага яқин етакчи илмий журналлари индекси ҳамда мажкур журналларда chop этилган мақолаларга ҳаволалар келтирилган. Тизим ёрдамида инсталланган мавзу бўйича 1980 йилдан шу кунгача бўлган энг

ча Фанлар академияси Президиуми, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Вазирилар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси, Ўзбекистон Миллий кутубхонаси, барча илмий-тадқиқот ва олий таълим муассасалари ҳамда бошқа илмий ҳамда конструкторлик ташкилотлари тизимга миллий обуна бўйича уланади. Олимлар ва тадқиқотчилар ушбу маълумотлар базасидан эркин фойдаланади.

— Яна бир эътиборли жиҳати, агентлик томонидан таълим ва илмий муассасалар, олимлар ҳамда тадқиқотчиларнинг тизимдан фойдаланиш самарадорлиги, яъни ким қандай ишлаётгани Clarivate

батга олиниши ҳусусида баҳслар учраб турарди. Баъзи тадқиқотчиларнинг маблағ сарфлаб, эълон қилдирган мақоласи инобатга олинмаганлари ҳам учрайди. Web of science тизими тақдим этаётган журналларнинг аса ишончилиги кафолатланади. Бундан ташқари, ёш тадқиқотчи ўз фани доирасида дунё маълумотлари билан танишиб, илмий иши билан солиштиради.

Web of science тизими базасига — дунё таълим илмий журналлар қаторига юртимиздан бор-йўғи иккита журнал киритилган. Бу аса юртимиз илмий салоҳияти учун жуда кам. Айниқса, сўнги йилларда мамлакатимизда пахтачилик, тупроқ унмдорлигини ошириш, қайта тикланувчи энергия манбаларидан фойдаланиш борасида олиб борилаётган илмий-тадқиқот ишлари жаҳоннинг йирик илмий марказлари, олимлари томонидан эътироф этилмоқда. Мамлакатимиз ҳатто пахтачилик соҳасида гўзани касалликдан қўтқариш, пахта уругини олиштириш бўйича кучли олимлар кўплиги, пахтанинг кўп етиштирилиши жиҳатдан ҳам энг юқори ўринларда туради. Бу борада дунё олимларига устозлик қилиш, уларнинг илмий мақолаларига тақриз ёзиш имкони мавжуд. Мазкур тизимга уланиш имконияти келгусида мамлакатимиздаги мавжуд илмий журналларнинг аҳамиятини оширишга ва дунё таълим нашрга айланishiга хизмат қилиши шубҳасиз.

Сирасини айтганда, тадқиқотчиларнинг замонавий илмий-техника адабиёти ва маълумотлари билан ўз вақтида таъминланиши давлат илмий-техника дастурлари доирасида олиб борилаётган илмий тадқиқотларнинг савияси ва рақобатбардошлигини оширишга хизмат қилади. Зеро, бугун жаҳон ахборот ва илмий маконига интеграллашувсиз илмий тадқиқотлар ва илгор технологиялар, иқтисодий ва ижтимоий тараққиётга эришиб бўлмайди. Чунки тадқиқот эҳтиёжлардан келиб чиқиб бажарилади. Тадқиқотчи, Web of science орқали глобал муаммоларни, муаммо орқали эҳтиёжни аниқлаб олиши мумкин. Эҳтиёж асосида аса унга ечим бўладиган илмий тадқиқотларни амалга ошириши шубҳасиз.

Аббас УМАРҚУЛОВ,
“Ma'rifat” мухбири

Web of science тизими

тадқиқотчи-олимларимиз учун дунё илм-фанига эшик очади

тўлиқ библиографияни қисқа муддат ичида олиш имкони мавжуд. Ҳозирги вақтда юздан ортқ давлатнинг 7500 дан ошiq йирик илмий ташкилотлари, университет ва давлат агентликлари Web of science хизматидан фойдаланади. Тизим таркибида бир қанча имкониятлар мавжуд. Жумладан, Web of science core collection авторефератлар бўйича таҳлилий маълумотлар тизими бўлиб, ўзида барча фан тармоқлари бўйича йигирма йиллик 120 мингдан ортқ илмий конференциялар тўпламини жамлаган. Incites Journal and highly cited инструменти орқали Clarivate analytics компанияси бутун дунё бўйича илм-фан тараққиётини таҳлил қилиб, қисий баҳолаб боради. Conference Proceeding citation index ёрдамида тадқиқотчи олимлар йирик анжуманлар иши бўйича маълумот олиши мумкин.

Миллий обуна орқали мамлакатдаги барча илмий-тадқиқот ва олий таълим муассасалари тизимдан бир вақтнинг ўзида онлайн фойдаланиш имконига эга. Россия, Қозғистон, Озарбойжон, Туркия, Миср ва бошқа давлатлар Web of scienceга обуна бўлган. Эндикда республикамиз бўйи-

analytics компанияси билан ҳамкорликда таҳлил қилиб борилади, — дейди Шамшод Эргашев. — Мисол учун, Тошкент давлат юридик университетидан неча киши тизимга кириб, қандай маълумотлар олгани, неча мақола эълон қилгани мониторинг қилинади. Бу келгусида фаол илм кишиларини рағбатлантириш, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлашга хизмат қилади. Шу боис ушбу тизимдан самарали фойдаланишни ташкил этиш, ёш олим ва докторантларга илмий мақолалар тайёрлаш ҳамда уларни юқори импакт-факторга эга бўлган илмий нашрларда chop этириш тартиб-қоидалари билан таништириш мақсадида ҳар ойда камида бир марта Clarivate analytics компанияси мутахассислари томонидан Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва вилоятларда бегул семинар-тренинглари, форумлар ташкил этиш кўзда тутилган.

Докторлик диссертацияси устида ишлаётган ёш олимлар учун муҳим талаблардан бири бу — хорижий журналларда илмий мақолалар chop этириш. Шу кунгача ёш тадқиқотчилар ўртасида қайси журналда мақоласи chop этилса, ино-

Бошланғич таълимни тақомиллаштириш йўлида

Бошланғич таълим умумий ўрта таълимнинг энг муҳим ва асосий бўғини ҳисобланади.

Қашқадарё вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш институти томонидан халқ таълими бошқармаси ва худудлардаги ХТХҚТМОИлар билан ҳамкорликда ўтказилган “Малака ошириш тизимида инновацион ёндашув орқали бошланғич таълимни модернизациялаш: муаммо, ечим ва ривожланиш истиқболлари” мавзусидаги республика илмий-амалий конференциясида таълимнинг илк пойдевори бўлган бошланғич таълим самарадорлигини ошириш, ўқув-методик таъминотни тақомиллаштириш каби долзарб мавзулар юзасидан фикр алмашилди.

Илмий-амалий анжуманнинг ялпи

йиғилишида сўзга чиққан вилоят методика маркази раҳбари Х.Зулфиқоров, вилоят ХТХҚТМОИ ректори Г.Эрназарова ва бошқалар малака ошириш тизимига илгор технологияларнинг жорий этиш масалалари, кадрлар тайёрлаш тизимини инновацион ёндашув асосида ташкил этиш омилларига алоҳида тўхталиб ўтдилар.

Куннинг иккинчи ярмида анжуман иши бешта шўъбада давом эттирилди.

— Анжуман барча иштирокчилар учун жуда фойдали бўлди, — дейди Қарши шаҳридаги 9-мактабнинг бошланғич синф ўқитувчиси Шоҳиста Жабборова. — Бошланғич таълимда дарс ўтишининг эски усуллари билан самарадорликка эришиб бўлмайди. Замон билан ҳамнафас бўлиш, таълим янгиликларини жорий этиш ҳар бир соҳа

ҳодими учун биринчи галдаги вазифа бўлмоғи керак. Шўъбаларда бу борада етарлича маълумотларга эга бўлдиқ, фаолиятимиз учун зарур илгор технологияларни ўргандиқ.

Матлуба ШОДИЕВА,
Қашқадарё вилояти ХТХҚТМО
институтининг “Мақтабгача,
бошланғич ва махсус таълим”
кафедраси мудири

2017-yil 28-iyun, № 51 (9012)

ЯҚИН 48 СОАТ ИЧИДА!

Американинг "SpaceX" компанияси раҳбари Илон Маск ўзининг "Twitter"даги саҳифасида яқин икки сутка ичида иккита "Falcon 9" русумидаги ракетани фазога учуриш режалаштирилаётгани ҳақида маълум қилди.

"Агар барчаси жадвал асосида кетса, парвоз 48 соат ичида муваффақиятли амалга оширилади (Канаверал бурни ва Ванденберг космодромларидан)" — деб ёзди ишбилармон.

Режага кўра, ушбу учар жисмларга шу йил июнь ойининг сўнги ўн кунлигида учишга рухсат берилган. Бу ҳақдаги маълумотлар "Iridium" оператори саҳифаларига жойлаштирилади.

Маълумот ўрнида айтиш жоизки, "SpaceX" компанияси 2017 йил бошидан буён еттита "Falcon 9" ракетасини синовдан ўтказишга улгурди. Уларнинг биттаси Калифорниядаги Ванденберг базасидан, қолганлари эса Канаверал бурнидан учурилган.

**ЯНГИ ЭКСОСАЙЁРАЛАР
ТОПИЛДИ**

НАСА "Кеплер" космик ҳаво шари кузатувларида қайд этилган янги маълумотлар каталогини нашр этди. Агентлик сайтнинг хабар беришича, каталогда олимлар Ер ўлчами билан таққосланган 10 та янги экзосайёра ҳақида маълум қилган.

Соҳа мутахассислари шу кунгача маълум тўрт мингдан ортиқ номзод экзосайёрадан фақат 2,3 минггача текширишган ва 219 таси янги сайёра эканини исботлашган, холос. Янги сайёраларнинг 50 таси Ер ҳажмига ўхшаш, 30 таси мутлақо хилма-хилдир. Айтиш жоизки, каталог "Кеплер" миссиясининг биринчи тўрт йиллигида олинган материаллар асосида тузилган.

Бош муҳаррир Сюзан Томпсоннинг маълум қилишича, ушбу каталог галактикадаги сайёралар сони, Ернинг тузилишига оид барча муҳим астрономик саволларга аниқ жавоб бўлади.

**ҚОВУРИЛГАН КАРТОШКА
ХАВФЛИМИ?**

АҚШ, Италия, Испания ва Буюк Британиялик бир гуруҳ олимларнинг аниқлашича, қовурилган картошка истеъмоли барвақт ўлимга сабаб бўлади. "American Journal of Clinical Nutrition" нашрида шу ҳақидаги мақола эълон қилинди.

4400 нафар кўнгилли иштирокида ўтказилган саккиз йиллик кузатувлар натижаси тадқиқотчиларнинг юқоридаги хулосасига асос бўлди. Бу вақт оралигида 236 нафар бемор ўлими қайд этилган.

Асосий диққатини овқатланиш билан боғлиқ оdatларга қаратган олимлар қовурилган картошкани ҳафтада икки маротаба истеъмол қилиш ҳам барвақт ўлим хавфини икки карра оширишини таъкидламоқда. Картошкани қовургандан кўра, қайнатиб ёки печда пишириб ейиш мақсадга мувофиқ экан.

**СМАРТФОН ИШҚИБОЗЛАРИ УЧУН
ЯНГИЛИК**

Интернет тармоқларида икки экранли янги "YotaPhone" смартфонининг техник имкониятлари ҳақидаги маълумотлар тарқалди. "Engadget" порталида қурилманинг сотувга чиқарилиш санаси ҳам ёзилди.

Смартфон 5,5 дюймли асосий "AMOLED"-дисплей ҳамда 5,2 дюймли уст-кўшимча "HD" экранга эга. "YotaPhone 2"нинг дисплейлар диагонали 5 ва 4,7 дюймга тенг.

"YotaPhone"нинг учинчи авлоди "Qualcomm Snapdragon 625" процессор ва 4 гигабайт оператив хотирага эга. Худди шундай процессор "ASUS ZenFone 3" ва "Moto Z Play" қурилмаларига ҳам ўрнатилган. Аккумулятор ҳажми соатига 3200 миллиамперни ташкил этади. Шунингдек, қурилма USB Type-C зарядли ва иккита сим-картали экани билан ажралиб туради.

16 июнь куни Хитойда ташкил этилган "YotaPhone 3" тақдимотида смартфоннинг 64 ва 128 гигабайтли икки версияси ишлаб чиқарилгани маълум қилинган. Смартфонлар 2017 йилнинг октябрь-ноябрь ойларида сотувга чиқарилиши мумкин.

Ирода ТОШМАТОВА ва Муниса АБДУРАҲМОНОВА тайёрлади.

Таътилни биргаликда ўтказамиз

Яшнобод туманидаги 170-мактабда ёзи таътил даврида «Болалик» спорт-соғломлаштириш майдончаси қизғин фаолият олиб бормоқда.

Хусусан, «Соғ танда — соғлом ақл», «Биргаликда куйлаймиз!», «Қизиқарли математика», «Моҳир кўлар», «Рангин дунё», «Китобим — офтобим», «Эртаклар — яхшилиққа етаклар», «Шахмат» ва «Шашка» тўғараклари мактаб ўқувчиларини ақл ва жисмонан чиниктириш, мантиқий фикрлаш қобилиятини ривожлантириш, оғзаки нутқини ўстириш ҳамда китобхонликка кенг жалб этишга қаратилган.

Эрталаб болалар мусиқа садолари остида бадантарбия машқларини бажаради. Сўнгра шўх миллий куйларимиз охангида рақсага тушиб, ашулалар айтади, бир-биридан қизиқарли машғулотларни бошлайди.

Ҳар ҳафта мактабнинг жисмоний тарбия фани ўқитувчиси бошчилигида

болалар ўртасида «Кувнок стартлар» мусобақаси ўтказилиб, голиб гуруҳлар рағбатлантирилаётгани эса болаларнинг галабага бўлган интилишини кучайтиряпти.

— Спорт-соғломлаштириш майдончасига келаётган болаларнинг режа асосида чўмилиш ҳавзаларига бораётгани ёзги таътил вақтини янада чоғ ўтказаетганидан дарак беради, — деди мактаб директори Мавжуда Эргашева. — Чунки жазирама ёз фаслини сувдан айро ҳолда тасаввур қилиш қийин. Бундан ташқари, мавсум давомида ўқувчиларни театрлаштирилган томошалар ва Тошкент ҳайвонот боғига олиб бориш кўзда тутилган.

Матлуба АБДУЛЛАЕВА,
шу мактаб директорининг маънавий-маърифий ишлар бўйича ўринбосари,
Муниса ШОКИРОВА,
бошланғич синф ўқитувчиси

**Тинчлик ва хотиржамлик
посбонлари**

Осуда юртдан файз-барак аримайди, меҳр-мурувват, хайру саховат, ўзаро ҳарорат қарор топиб, одамларнинг эртанги кунга ишончи ортади. Барқарорликни асраш учун эса ҳар биримиз ҳамиша оғоҳ ва сергак бўлмоғимиз зарур.

Хабарингиз бор, Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг ташаббуси билан ҳафтанинг ҳар пайшанба куни "Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси куни" деб эълон қилинди. Унда ҳуқуқни муҳофиза қилувчи органлар ҳамда фуқаролар йиғинлари ўртасидаги ўзаро ҳамкорликка ургу берилган. Хусусан, профилактика инспекторлари ва маҳалла фаоллари уйма-уй юриб, паспорт-виза қоидаларига риоя этилиши, ёнғин хавфсизлигини таъминлаш, узоқ мuddат хорижга чиқиб, яшаш манзилларига қайтиб келган фуқаролар, уларнинг оила аъзолари билан тегишли тартибда профилактика ишлари олиб боришмоқда.

Айниқса, республикамиздаги умумтаълим мактаблари, академик лицей ва касб-хунар коллежларида ўқувчиларнинг давомати ўрганилиб, ўқув машғулотларига қатнашмаётган ёки мунтазам дарс қолдираётган ўқувчиларга тегишли чоралар кўрилгани ёшлар ўртасидаги жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликлар камайишига хизмат қиляпти. Жорий йилнинг ўтган даври мобайнида вояга етмаганлар ўртасида жиноятчилик 15,7 фоиз, ёшлар ўртасида 6,7 фоиз, шу жумладан, лицей ва коллеж ўқувчилари

ўртасида 19,1 фоиз, олий таълим муассасалари талабалари орасида 33,8 фоизга камайди.

Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси кунида ташкиллаштирилаётган кенг қамровли тадбирларда ҳуқуқбузарлик ва жиноятларнинг келиб чиқиш сабаблари таҳлил қилиниб, осойишталигимизга раҳна соладиган ҳар қандай иллатларга қарши ҳушёр бўлиш таъкидланмоқда. Барча қулайликларга эга замонавий ички ишлар органи таъин пунктлари фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари билан бир бинода жойлашгани исталган масалада муурожаат қилган кишиларнинг муаммосига ечим топишга ўз ҳиссасини қўшмоқда.

Қисқача айтганда, муваффақиятлар асоси, шубҳасиз, инспекторларнинг ўзи хизмат қилаётган худудни яхши билиши, у ердаги фуқаролар нима билан машғул эканидан хабардорлиги, жиноят содир этишга мойил шахсларни пухта ўргангани, ва албатта, маҳалла фаоллари билан ҳамжиҳатлиги мевасидир.

Учкун ХУДОЁОВ,
Ички ишлар вазирилик ҳуқуқбузарликлар профилактикаси бош бошқармаси муҳим топириқлар бўйича инспектори, капитан

Натюрморт чизишни ўрганамиз

Тасвирий санъат — қадимий ижод турларидан бири. Ёзувчи ички кечинмаларини қоғозга туширганидек, рассом мўйқалам орқали тасаввур олами, ҳеч кимга айта олмаган сирлари ва дунёнинг ўзига хос гўзалликларини акс эттиради.

Бола билими ва дунёқарашини кенгайтиришда тасвирий санъатнинг ўрни катта. Ёш мусаввирга ўз вақтида тўғри йўналиш ва кўникма бериш керак. Шундагина унинг муайян соҳадаги муваффақиятлари кўпаяди. Кўйида ҳавола қилинаётган тавсия ҳам тасвирий санъат фани ўқитувчилари иш жараёнида асқотади. Уни рассомлик тўғрисида шуғулланаётган, айниқса, натюрморт йўналишида ижод қиладиган ўқувчилар машғулотида синаб кўриши мумкин.

Зарур иш қуроллари

Машғулотга киришишдан аввал иш қуроли ва хомашёлар: қоғоз, қаттиқ ва юмшоқ график қалам, гуаш ва акварел бўёқ, юмшоқ ва ясси шаклдаги мўйқалам, ўчирғич, расм тахтаси (планшет) ҳамда мольберт муҳайё қилинади.

Машғулотда фойдаланиладиган ўқув қуроллари тарихи ва аҳамияти хусусида қисқача тўхталиб ўтсак.

1. Расм чизишда қоғоз асосий материал ҳисобланади. Қоғоз яратилгунча одамлар ёғоч, япроқ, ҳайвон териси, ўсимликлар пўстлоғи, фишт, тош ва сополларга ёзишган.

ўлчами 37x51 сантиметр. Ўқувчи расм чизиш жараёнида мольбертга planshetни кўйиб, эгилмасдан, қалам ушлаган қўлини букмасдан тўғри ўтириши керак. Чунки қўлни букмасдан сурат чизиш анча қулай.

Ўқувчидан машғулот жараёнида хотиржамлик ва энгил ҳаракат талаб этилади. Расм чизишда зийраклик, яъни кўргазмадаги буюмга диққат-эътибор қаратиш муҳим аҳамиятга эга. Натюрмортни кетмакетликда тасвирлаш мақсадга мувофиқдир. Биринчи бўлиб натюрморт ўлчамини аниқлаб олиш керак. Тасвирландиган предмет-

Унинг учини яхшилаб йўнамиз. Ўқувчи мольберт олдида қулай ва ёруғликни тўсмасдан ўтириши лозим. Ишни planshet хажмига қараб, натюрмортни жойлаштиришдан бошлаймиз. Бу жараёни тўғри ва аниқ

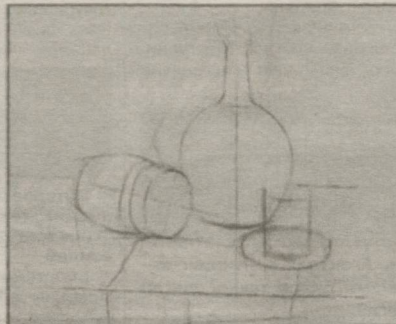

Yasaymiz va yaratamiz

Иккинчи босқичда қаттиқ қалам билан белгилаб олинган ва жойлаштирилган шакллارни аниқ ва симметрик ҳолда чизиб

ни амалга оширади. Шу боис, биринчи ва иккинчи босқич асосий жараён ҳисобланади.

Соя предметлар тўпла-

Биринчи босқич

Иккинчи босқич

Учинчи босқич

Тўртинчи босқич

бажариш учун ҳар бир геометрик шаклни ўлчаб, ўзаро

олиш зарур. Биринчи босқичдаги ҳолатидан бошлаб асосий диққат-эътиборни перспективага қаратамиз. Перспектива — бу қисқариш бўлиб, табиатдаги барча жонли ва жонсиз нарсаларнинг оптик кўринишидир. Натюрмортда ҳам олд, орқа фон, юза тунчалари мавжуд. Биринчи босқичда эътибор берсак, тасвир горизонтал шаклда тортилган. Стакан олд фонда турганини билдирган ҳолда умумий текисликдан, пастроқдан чизишни бошлаб, перспектива ҳолатида жойлаштирилган. Буюмлар кўзимиздан узоқлашгани сари кичиклашиб боради ва шу тариқа перспектива ҳосил бўлади.

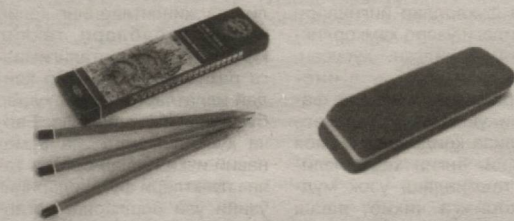
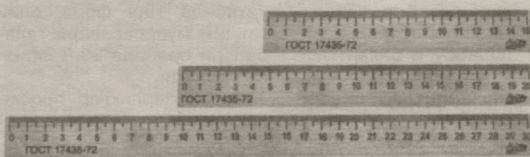
Перспектива ва композицияни сақлаб қолган ҳолда ҳар бир чизиқнинг тўғри ва текис чиқиши учун уни қоғоз чети билан параллел ҳолда ўлчаб, текислаб оламиз. Текислик перспективаси ва чизгиларни аниқ белгилаб олиш учун "М" рақамли юмшоқ қаламдан фойдаланамиз. Юмшоқ қаламда нуқталарни бирлаштириб, чизиқ тортамиз.

Сўнг сояларни оч рангдаги штрих билан белгилаб қўйишимиз мумкин. Иккита босқич билан ўқувчи деярли, барча конструкцияга тегишли ишлар-

нинг чап томонидан тушиб турибди. Демак, ўнг томондан сояни энгил бериб оламиз. Соя акс эттиришда предметнинг шакли ва хусусиятига эътибор қаратиш керак. Агар текис юза бўлса, икссимон, думалоқ бўлса эллипссимон шаклда штрих тортилади. Шунда шаклнинг думалоқлиги билинади.

Ўқув жараёни учун қўйилган геометрик шакллар тўпламида фонни ҳосил қилиш учун штрих предметдан ташқарига тўқ тусдан очга қараб чизилади. Фонни бўяб олганимиздан сўнг предметларни параллел равишда, ўзининг соясини оч рангда ишлаб чиқамиз. Штрихларга, юқорида таъкидланганидек, ҳар бир предметнинг шаклига мос равишда ёруғ тушувчи соя томон тўқдан оч қилиб тус берамиз. Ўзининг соясига нисбатан тушувчи соя тўқроқ тусда бўлади. Буни амалга ошириш учун "М" белгили қаламдан фойдаланамиз. Бу жараён учинчи ва тўртинчи босқичда акс этган.

Нигора ПўЛАТОВА,
"Баркамол авлод"
республика бадиий-ижодийет маркази
тасвирий санъат
тўғраги раҳбари

2. Оддий қора қаламнинг юмшоқ ва қаттиқ турини кундалик фаолиятимизда кўп учратамиз. Жумладан, юмшоқ қора қалам белгилари: "М", "2М", "3М", НВ, В, 2В; қаттиқ қора қалам белгилари: "Т", "2Т", "Н", "2Н".

3. Planshet — бу расм чизиш учун остига фанер ўрнатилган, устига қоғоз тортилган рамка бўлиб, узоқ муддатли расм чизишда ишлатилади. Унга ватман қоғозини ҳўллаб тортиш керак. Тайёрланган ярим ватман қоғоз planshetдан 2-3 сантиметр каттароқ бўлади, четларини буқлаб, мих билан қотирамиз. Planshetнинг оддий

ни кўш ёруғлигига яқин қўйиб, соя ва ёруғни аниқлаб олиш лозим. Бунда асосан, учта предмет ўзаро мутаносиб тарзда бир-бирига яқин қўйилади.

Биринчи жиҳозимиз — мольберт. Унинг юзини ёруғлик тушиб турган томонга натюрморт кўринадиган тарзда жойлаштирамиз. Кейин planshetни ярим қоғоз тортилган ҳолда мольберт устига иламиз. Чизма тасвиримиз аниқ, чиройли ва ўқув жараёнига мос чиқишида қаламнинг ўрни жуда муҳим. Биз намунасини кўрсатмоқчи бўлган натюрморт учун оч рангли, "Т" ва "2Т" рақамли қаттиқ қалам керак.

бир-бири билан солиштириб турамиз ва худди шу ҳажм асосида қаламни қаттиқ босмасдан, хомак чизгилар билан жойлаштириб оламиз.

Тасвири чизиш кетма-кетлиги

Тасвирдаги натюрмортимизнинг биринчи босқичига эътибор беринг. Бу жараёнда ҳар бир предмет бир-бири билан ўзаро солиштирилиб, ўлчаб олинган ва жойлаштирилган. Чизма тасвирнинг асосий босқичини чуқур ва пухта ўзлаштириш керак, чунки тасвирнинг муваффақиятли чиқиши айнан шу босқичга боғлиқ.

Муз устида шувиллаб учиб кетаётган, қўлидаги клюшка (таёғи) билан оёқлари остидаги шайбани тезроқ дарвозага улоқтириши илинжида шошаётган ўйинчининг ҳаракатларидан фақат завқланиш, ҳайратланиш мумкин. Баралла ҳайқириб, муз устида кесик-кесик чизиқлар қолдириб, қаддини олдинга андак букканча, ўзи ҳам илдамлаб бораётган етти яшар болакайни кўрганимда: "Чемпион бўладиган шашти бор", деган ҳаёл ўтди. "Бинокор" хоккей жамоасининг етакчи "учувчи"си, ҳали саккиз ёшни тўлдирмаган Салоҳиддин Азимов исмли жажжи ўйинчи тенгдошлари ичида ҳаракатларининг дадиллиги, ёшига мос шижоати билан ажралиб туради, дейишса ишонмасангиз, Бешёғочда қад кўтарган улкан савдо ўйининг шундоқ орқасидаги муз саройига бирров киринг, ўзингиз гувоҳ бўласиз.

— Хоккейнинг нимаси ёқади сенга? Қийинмасми? — сўрадим Салоҳиддиндан.

Машгулотлари тугаб, муз саройининг илиққина тамаддихонасидами. Қаршимда боя кўрганим — гавдали, семизгина болакай эмас, жуссаси ихчам, лекин бақувват, бармоқчалари ингичка, кўзлари чакнаб тургучи бошқа бола ўтирарди. Ҳа, кийими шундай кўрсатаркан-да! Унда бола бечорага роса қийиндир бошда...

— Муз устида учиб ёқади, — деди пича ўйлаб. — Кейин шайбани дарвозага киритиш... ҳамма нарсаси ёқади.

— Футбол-чи? Футбол ҳам хоккейга ўхшаб кетади-ку! Ундаям жамоалар ўйнайди, дарвоза, тўпни киритиш деган нарсалари бор... — дейман боладан кўпроқ гап олиш илинжида.

— Имм. Йўқ, футбол нозикроқ ўйин! Унда ўйинчи қаттикроқ йиқилса, сариқ ёки қизил карточка олдирмагунча ўрнидан турмайди. Атайлаб оёғидан чалади, кап-катта бўп туриб, ётиб олади, — Салоҳиддин кўлчаларини бир-бирига қовуштириб сўзлаётган, овозидан олис-олисларда қолган болалигим эсга тушади. — Хоккейда бошқача. Йиқилсангиз, турасиз, йиқитгани йиқитиб, биттага бита, "ўғил бола"часига орани очиб оласиз. Ҳеч ким сизга халал бермайди. Ҳакам ҳам индамайди. Келишиб бўлгач, ўйинни давом эттираверасиз. Биров бировдан аразламайдям, хафаям бўлмайди, шунақа.

— Футбол ёқмаса, бошқалари-чи?

— Бокс ёқади. Хоккей машгулотлари бўлмаган кунлари боксга борамиз. Хоккейда қандай тез ҳаракат қилсак, боксда ҳам шуни такрорлаймиз. Шайбани уриш, клюшкани ушлаш учун ҳам бақувват билақлар керак-ку! — дейди шуни ҳам билмайсизми, дегандек ҳайратланиб.

Катта арава қайдан юрса, кичиги ҳам шундан юради, дейишади. Салоҳиддиннинг отаси Алишер Азимов бахтини хоккейдан топганлардан. Тўрт йил аввал хорিজда-

ги барча келишувларини бекор қилиб, юртга қайтадию, "Бинокор" хоккей клубини очади. "Ўзимизда ҳам ривожлантириш керак. Тоқай манфаатимизни деб ўзимизникиларни четга сураверамиз", дея қайтгани сабабини айтганди. Тўрт йилнинг нари-берисиде юз чоғли хоккей ишқибозларини йиғиб, кун оралаб машгулотлар ўтказди. Салоҳиддинни ҳам тўрт ёшида клубига етаклаб келганида, ўғлининг дабудурустан ёпишгани ўзидан катта клюшкаю, кафтга сиққулик шайба бўлганди.

— Ҳозир клубимизда тўрт ёшдан ўн етти ёшгача болалар бор. Машгулот залимизни ўзингиз кўрдингиз, ҳали муҳим муз саройимиз, хоккейга мос майдонларимиз йўқ, — Алишер ака муз майдониде учиб юрган болалардан кўз узмай сўзлайди. — Лекин насиб этса, кейинги йил сентябрда "Хумо" деган муз саройи очилади. Ана ўшанда болалар эню буйи стандарт, машқларбоп залларда ўйнайди.

— Анави саккизинчи рақамда ўйнаётган бола Салоҳиддинми? — сўрайман муз устида доиралар ясаб, турфа машқлар бажараётган болакайга қараб.

— Ҳа. Рус хоккейчиси Александр Овечкиннинг мухлиси. Энди мухлислиги қанчалар эканини сўраманг. Овечкин саккизинчи рақам остида ўйнайди. Ўғлим унинг ўйинларини қолдирмай кўради, ҳаракатларини кузатади. Ўзи ҳам худди унга ўхшаб майдоннинг чап томонида ўйнайди. Кенжатоим бу. Бир куни шуниям олиб бора-чи, қани, нима қиларкин, дедим. Мени ҳам отам қизиқтирганди хоккейга. Йўқ, ўғлим изимдан кетсин, эртага ишимни кўлимдан олсин, деган ниятда эмасдим. Нимани танлашига қизиқдим, холос. Тўрт ёшда эди ўшанда. Залга кирдию, худди аввалдан биладигандек, ўйинга чипла ёпишди-қолди. Икки йилда кўп нарсани ўрганди. Ҳозир ўзидан икки ёш катта болалар билан тенгма-тенг ўйнайди. Қозоғистонда ўтган мусобақалардаги ўйинларини кўрган хорижликлардан тақлифлар келяпти. "Бизга олиб келинг. Бизда ўйнасин!" деб АҚШ, Россиянинг машҳур хоккей жамоаларидан чақириқлар бор.

— Жўнатасизми? — дейман гапини бўлиб.

— Ҳали ўн ёшга тўлгани йўқ. Чақирган жамоаларга бориши учун ўнни тўлдиритиш керак аввал, — дея дангалига кўчди Алишер ака. — Лекин бир тарафдан жўнатгим ҳам бор. У ерда хоккейнинг манаман деган устозлари дарс ўтади. Мусобақаларда тобланади. Маҳоратини ошириб қайтгач, ўзимизда ўйнайди. Унгача федерациямизни, жамоамизни ташкил этайлик-чи!

Замҳарир қиш ҳукмрон ўлкаларда туғилган хоккей кўпни ўзига қаратган ўйинлардан. Ҳатто, аёзнинг пойқадами етмас иссиқ юртларда ҳам махсус муз саройлари, шайбали хоккейбоп майдонлар қурилиб, қишки олимпиадаларга тайёргарликлар кетяпти. Канаданинг Монреал шаҳрида салкам бир ярим аср аввал кўнгилочар, киборларнинг димоғини чоғ этиш учун ўйлаб топилган ўйин бугун қишки олимпиадаларнинг қироли, қишки ўйинларнинг энг сараси, дея эътироф этилади. Роппа-роса йигирма дақиқадан уч раунд танаффуси билан ўйналадиган хоккейнинг нимасидир улоққа ҳам ўхшаб кетади. Ўн икки нафар чавандоз бир-бировини туртиб-туртиб, қоп-қора шайбани тезроқ манзилига элтишга шошади. Муз устида югуришлари, учишлар отларнинг дупур-дупури, улоқчиларнинг ҳайқиригидан баланд. Хоккейдан фарқли кўпқарида икки четда кўзларини катта-катта очиб, қўлларини икки ёнга қўзган дарвозабонлар йўқ. Яна ўйиннинг айни қизиган чоғи рақиб рақибга бежо ҳаракат қилса, иккиси бошқаларни аралаштирмай келишиб олади. Ё бир муштдан туширади, ёки муросаи мадора. Шайбали хоккей "қариндош"лари бўлмиш чим устидаги ва тўпли хоккейдан шижоатлаблги билан арзанда.

— Хоккейда энг муҳими нима дейсизми? — саволимни илкис тушунмади чоғи, қайта сўради Алишер ака. — Энг асосийси — майдонни кўриш. Ўқувчиларимга ҳар домм: "Бошингни кўтар!" деб такрорлайвераман. Кўпинча ўйинчи бош кийимини кийгач, кўзи фақат шайбада, ерда бўлади. Ҳа, ахир

майдонни, олдидан ким келаётганини кўрмаса, ўзига жабр. Ё бирор ерини майиб қилади, ё ўйинни бой беради. Тез фикрлаш ҳам муҳим. Секундлар ичида ўйлашингиз керак қаерга боришу, қай бурчақдан уришни.

— Салоҳиддин билан алоҳида шуғулланасизми? Машқлардан бўлак яна бошқача усуллар билан ишлашнинг ўргатарсиз?

— Ундай эмас. Салоҳиддин ҳам бошқа болалар қатори. Уларга нима ўргатсам, ўғлимга ҳам ўша дарс. Гоҳи эътибор ҳам бермайман. Ўзи пишса, ўзи оёққа турса, қадрини билади. Хоккейнинг каттиққўллиги шунда фойда беради. Ўзидан сўранг-а, неча марта йиқилиб, неча марта зарб еган...

— Ҳмм, кўп йиқилганман, — дея бошини силкитиб тасдиқлайди жажжи ўйинчи. — Каттиқ йиқилганимда йиғлаганманам. Бировга кўрсатмаганман лекин, кўзёшимни. Каскамнинг ичида билинмайдия... Сизга бир гап айтсам, газетангизга ёзмайсизми?

— Йўқ, нима экан?

— Хуснихатим хунук. Ойим: "Чиройли ёз, чиройли ёз!" деб уришаверади. Чиройли ёзолмасам, нима қилай?! Роса машқ қиламан, хуснихат дафтарим тўлиб кетади, шундаям барибир чиройли чиқмайди... Фанлардан математика, инглиз тили, ўқини бирам яхши кўраман. Лекин чиройли ёзишга келганда... Югуриш ҳам жону дилим. Футболни ёқтирмасамам, ўртоқларим билан баъзида ўйнаб тураман. Ҳаммаданам "Вашингтон Кэпиталз" клуби, Санкт-Петербург, Канаданинг хоккей жамоалари, Синди Кросби, Евгений Малкин деган хоккейчиларнинг ўйинларини томоша қилиш, уларнинг тактикасини ўрганиш мароқли. Кўравераман, билмаганларимни дадамдан сўрайман, кейин ўйин пайти ўшаларни ишлатай-чи, дейман.

— Ёрдам берадими ўша тактикалар?

— Ҳмм, ёрдам беради. Айниқса, мусобақаларда. Чимкентга борганимизда ютқизай-ютқизай деб турганимизда, ўша кўрганларимдан, кейин мураббийим сабоқларини шартта ишлатгандим, ютиб қайтдик...

Этти жунжиктиривчи муз саройида ота-бола Азимовлар билан дурустгина суҳбатлашдик. Клуб таъсисчиси — Алишер Азимовнинг ниятлари талайгина. Энг аввал, хоккей федерациясини ташкил этиш (айтишича, яқин орада хушхабар келиши мумкин), сўнг вилоятларда ҳам муз саройлари қурилса, шаҳарларда базалар очиб, уста-мураббийлар кўмағида республика бўйлаб хоккей спортини ривожлантириш режасига тиркалган. "Қишки олимпиадаларга бориш, шараф билан қатнашиш фурсати етгандир?!" дейди гапни чўрт кесиб.

Салоҳиддиннинг орзулари-чи, хуснихат дафтарига сигмайди. Машҳур, чаққон хоккейчиларга ўхшаб, катта жамоаларда ўйнагиси, чемпион бўлгиси, ўзининг хоккей мактабини очгиси, чиройли ёзгиси келади. "Қолган орзуларимни кейин айтаман. Ҳозирча сир..." дейди кўзларини пирпиратиб.

Yoz – o'tmoqda soz

Ёзги соғломлаштириш қандай ташкил этилмоқда?

Ёзги таътилда болаларнинг бўш вақтини мароқли ўтказиш муҳим вазифа ҳисобланади. Жорий йилда ана шу мақсад учун юртимизда 1150та (214та стационар, 936та кундузги) дам олиш оромгоҳи ташкил этилиб, 300 мингга яқин болани соғломлаштириш назарда тутилган. Умумтаълим мактабларида 4,5 миллиондан ортиқ ўқувчи таълим олишни инobatга оладиган бўлсак, оромгоҳга жалб этилмаган бола ёзги таътилни қандай ўтказади, нима билан машғул бўлади?

Болаларнинг ёзги таътилда кўнгилли дам олиши, ўқувчилар ўртасида ватанпарварлик туйғуси, соғлом турмуш тарзи ва китобхонликни кенг тарғиб қилиш, уларни "оммавий маданият"нинг турли салбий таъсирларидан химоя қилиш мақсадида Халқ таълими вазирлиги томонидан "Ёз концепцияси — 2017" ишlab чиқилди. Бунга кўра, республикамиздаги қурилиш-таъмирлаш ишлари олиб борилмайдиган ҳамда кундузги оромгоҳ ташкил этилмаган таълим муассасаларида соғломлаштириш майдончалари ва касб-хунar тўғраклари фаолияти йўлга қўйилди. Бекобод шахрига уюштирилган медиа-турда ёз концепцияси доирасида амалга оширилаётган ишлар билан танишиш имконига эга бўлди.

Оммавий ахборот воситалари ходимлари дastlab шаҳar "Barkamol avlod" болалар маркази фаолияти билан танишди. Мафтуна Раҳимова болалар билан инглиз тили тўғрагида шуғулланаётган бўлса, Нилуфар Зухайдарова бичиш-тикиш тўғра-

ги ишқибозлари билан ишлаётган экан. Тўғарак замонавий "Singer" тикув машиналари билан жиҳозланган. Ёш чеварлар анчагина. Жамшид Шукуралиев етакчилик қилаётган "Автодел" тўғараги ҳар куни гавжум.

Медиа-тур иштирокчилари шаҳардаги 2-мактабга таширф буоришди. Таълим муассасасида "Севинч" кундузги соғломлаштириш оромгоҳи мавжуд. Унда 15 июндан 5 июлга 100 нафар ўқувчининг дам олиши мўлжалланган. Мактабда ташкил этилган ота-оналар билан мулоқот хонаси журналистларда катта таассурот қолдирди. Хонада ота-оналарнинг таклиф ва шикоятлари атрофлича муҳокама қилинади.

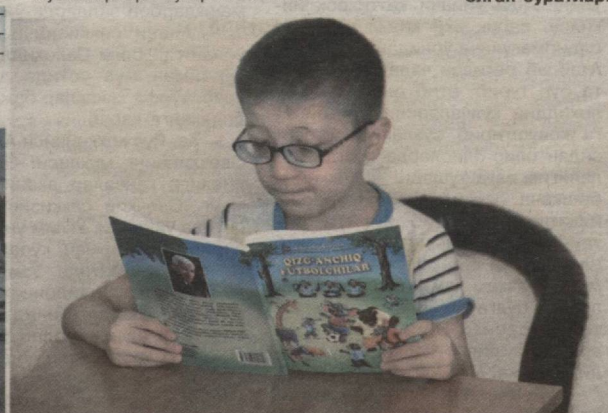
— Кундузги оромгоҳнинг ташкил этилишидан мамнунмиз, — дейди ўқувчи Жавоҳир Умаров. — Табиатга меҳрим балинд. Тасвирий санъат эса табиатни севишга ўргатади. Шу боис, "Ёш мусаввирлар" тўғрагига аъзо

бўлдим. Бу ерда устозимиз тасвирий санъатнинг биз билмаган сир-синаотларини ўргатапти.

Шаҳардаги 16-мактабда ташкил этилган соғломлаштириш майдончаси ҳам медиа-тур иштирокчилари эътиборидан четда қолмади. 2006 йили "Йилнинг энг яхши мактаби", 2010 йили "Энг обод таълим муассасаси" дея эътироф этилган, Фазлиддин Гойибназаров сингари олимпиада чемпиони ҳамда кўлаба фан ва спорт мусобақалари совриндорлари таълим-тарбия олган ушбу таълим муассасасида ўқувчиларнинг ёзги таътилни мазмунли ўтказиши учун қулай шарт-шароит яратилганига гувоҳ бўлдик. 2012 йили "Йилнинг энг яхши директори" кўрик-танловда ғолиб бўлган Ортиқой Маърупова бошчилигидаги мактаб педагоглари таътил даврида ҳам фаол.

Мактабда ўтказилган брифингда Халқ таълими вазирлиги ўринбосари Дилшод Кенжаев сўзга чиқиб, ота-оналар мулоқот хонаси ҳамда ёзги соғломлаштириш оромгоҳи ва майдончалари ўз фаолиятини қандай ташкил қилиши юзасидан кўрсатмалар берди.

Ҳасан МҮМИНОВ,
"Ma'rifat" мухбири
В.ГРАНКИН
олган суратлар.

Ma'rifat

ТА'СИС
ЕТУВЧИЛАР:

О'zbekiston Xalq ta'limi vazirligi,
O'zbekiston Oliy va o'rta maxsus
ta'lim vazirligi, O'zbekiston
Ta'lim, fan va madaniyat
xodimlari kasaba uyushmasi
Respublika kengashi.

Бosh muharrir Abdusamat RAHIMOV

Gazeta O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida
2006-yil 22-dekabrda 0067-raqam bilan ro'yxatga
olingan. Indeks: 149, 150. G-615. Tiraj 51647.
Hajmi 4 bosma taboq. Ofset usulida bosilgan,
qog'oz bichimi A-3. Bahosi sotuvda erkin narxda.

TELEFONLAR:

qabulxona — 233-50-55;
kotibiyat — 233-99-15;
reklama va marketing bo'limi —
233-42-92(faks), 236-54-17.

ISSN 2010-LX16

«Ma'rifat» dan
materiallarni ko'chirib
bosish tahririyat
ruxsati bilan amalga
oshirilishi shart.

Tahririyatga kelgan
qo'lyozmalar taqriz
qilinmaydi va maallifga
qaytarilmaydi.

MANZILIMIZ:

100083, Toshkent shahri,
Matbuotchilar ko'chasi, 32-uy.

Web-site: www.marifat.uz

Dizaynerlar:

Malohat TOSHOVA, Faxriddin RAHIMOV.
Navbatchi muharrir:

Sanobar JUMANOVA.

Navbatchi:

Bobomurod XUDYOBERDIYEV.

«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasi.

Korxonada manzili: Buyuk Turon ko'chasi, 41-uy.

O'zA yakuni — 22.20 Topshirildi — 23.00

12 456